

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput IX. Gregorius IX. (a) Astoricen. Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

NOTÆ.

(a) *Neodem.*] Concilio videlicet Lateran. generali, celebrato sub Innocentio III. ubi *cap. 34.* sub hoc summario, *de subditis non gravandis sub prætextu alicujus servitutis*, refertur hic textus, & in quinta collectione, *sub hoc tit. c. 4.*

(b) *Procuracionem.*] De procuracionibus, & à quibus præstantur, egi in *cap. procuraciones, de censibus.*

(c) *Quam solvunt.*] Valde æquum est, Præla-

tos Ecclesiæ pro colligendis iis, quæ Legato Pontificis procuracionis nomine penduntur, nullum decio, & quidem jurato, *cap. ego N. de jurjur.* quæ turpissimum est sub alieni subditii prætextu lucrare.

(d) *Tantumdem.*] Et ita duplum refunditur, non quadruplum, vel triplum, quia licet injuria sit hæc exactio, non tamen ullam rapinæ speciem continet.

(e) *Pauperibus largiri.*] Hæc verba expolui in *cap. procuraciones, de censibus.*

CAPUT IX.

Gregorius IX. (a) *Astoricen. Episcopo.*

Ecclésiæ, in qua divina mysteria celebrantur, licet adhuc non extiterit consecrata, nullo jure privilegium immunitatis admittitur. Quia obsequiis divinis dedicata, nullis est temerariis ausibus profananda.

NOTÆ.

(a) *Astoricen.*] Contius, quem sequitur Boëtius Epon, *in præfenti, legit Senonenfi*: nec facile cognosci potest, utra lectio verior sit. Si retineatur vulgaris inscriptio, quam & retinet Boëtius, *Episcopo* videlicet, de Astoricenfi Prælato accipienda est, cum Senonenfis Ecclesia temporibus Gregorii IX. Archiepiscopalis esset, ut notavi, in *cap. 6. de consilio.* De dicecesi Astoricenfi egimus in *cap. 17. de re judic.*

COMMENTARIUM.

2. **I**mmunitatem, seu jus asyli confugientibus ad Ecclesiam concedi, late probavi supra in *cap. inter alia*: unde in præfenti tantum exponendum est, quibus Ecclesiis id jus asyli competat, & usque ad quem ejus ambitum. In hoc textu primo statuit Gregorius, Ecclesiam nondum consecratam per Episcopum juxta ritus supra relatos in *cap. 1. de consec. Eccles.* sed tantum dedicatam, & benedictam, ut hodie in usu est, ut Missæ sacrificium possit celebrari, gaudere hoc jure asyli, & merito; nam cum quoad omnia Ecclesia tantum benedicta basilica dicatur, *cap. 1. de relig. domib.* & in ea sacra mysteria peragantur, & divina officia celebrentur, merito omnibus privilegiis Ecclesiæ fruitur, ut docuerunt Suarez *de relig. tom. 1. lib. 3. cap. 9.* Barbosa *de jure Eccles. lib. 2. cap. 6.* Sanchez *tom. 2. consil. lib. 6. cap. 1. dub. 6.* Thom. Delbene *tom. 2. de immunit. cap. 16. dub. 9. sect. 2.* Marini *lib. 1. resol. cap. 178.* Nec interest, quod in ea sacrosancta Eucharistia aserveretur, necne. Gamba-curta *lib. 3. de immunit. cap. 4. § 5.* nec etiam desideratur, quod in ea Missæ sacrificium sit oblatum, ut probat Delbene *d. sect. 1. qui sect. 3.* idem resolvit de Ecclesia polluta, nec adhuc reconciliata: & *sect. 4.* idem tradit de Ecclesia interdita: & *sect. 6.* idem resolvit de Ecclesia disuta sine superioris licentia: & *sect. 10.* idem probat de hospitali, seu oratorio Episcopi auctoritate constructo.

Secundò quoad ambitum Ecclesiæ sciendum

est, non solum Ecclesiam gaudere hoc jure asyli, verum & ejus cœmeterium, ex quo fontes abstrahi non debent, ex decreto Innocentii II. in Synodo Rom. *cap. 22.* quare olim in cœmeteriis collocatæ erant cruces, quibus septa, & ambitus designabantur, ne quis terminos illos transgredi auderet. Anonymus *lib. 4. de miracul. S. Benedicti*, ibi: *Denique cruces aliquantulum excelsas per gyrum cœmeterii posuerunt, quas nemo suum persequens nimis transgredi audeat.* Nec tantum Ecclesia fruitur hac immunitate quoad internam partem, sed etiam quoad externam, videlicet totam fabricam, ita ut capellæ, balbæ, tectum, parietes, sacristiæ, & cœtes hoc jure potiantur; quia omnes hi loci in lata significatione Ecclesia dicuntur, *l. pateant, C. de his qui ad Ecclesiam confugiunt. cap. id constitutum 17. quest. 4.* argumento legis *qua religiofis, ff. de R. V.* pluribus relatis probat Delbene *d. cap. 16. sect. 6.* etiam eodem privilegio gaudet Ecclesia quoad loca adhaerentia, videlicet claustrum, porticum, dormitorium, & similia loca. Delbene supra *sect. 7.* Idem dicendum est quoad confines, *cap. sicut, cap. quisquis 17. quest. 4. l. præsertim, §. ex his, Cod. de his qui ad Ecclesiam.* In decreto Clotarii ad legem Sali-cam, *l. 13.* ibi: *Nullus latronem, vel quemlibet culpabilem sicut summis Episcopis convenit, de atrio Ecclesiæ trahere presumat.* Constitutio Theodori Junior. & Valentini. *in l. pateant 3. C. de his qui ad Ecclesiam confugiunt*, quæ integra reperitur ad Calcem Concilii Ephesini, & eam transcripsit I. Gothofr. *sub eodem tit. in Theod.* ejusque constitutionis historiam referunt Socrates *lib. 7. histor. Eccles. cap. 32.* Niceph. Calixt. *lib. 14. cap. 32.* Marcel. Comes in *Chron. Baronius anno 431. num. 3.* Supponendum enim est, jam à primis Ecclesiæ canonibus certum spatium præscriptum fuisse pro atrio, vel ambitu templi, ut refertur *d. cap. sicut*, ibi: *Sicut à sanctis Patribus est statutum, ut major Ecclesia per circuitum 40. passus habeat; capella vero, vel Ecclesia minores 30.* Et in Concilio Tolet. *can. 10.* ante Nicolaum ipsius textus auctorem celebrato, ita statuitur: *His ipsis, qui Ecclesias petunt,*

per omnia licitum in 30. passibus ab Ecclesia ianuis progredi, in quibus 30. passibus cuiuscunque Ecclesia in toto circuitu defendatur: sic tamen, ut qui ad eam confugiunt, in extraneis, vel longè separatis domibus ab Ecclesia nullo modo obceantur. Hunc ambitum passus Ecclesiasticos vocat Joan. Papa relatus à Gratiano in cap. quisquis 21. 17. q. 4. Bosqueto ad Innocent. III. lib. 1. epist. 164. ibi: Si quis infregerit Ecclesiam, vel 30. Ecclesiasticos passus, qui in circuitu Ecclesie sunt, &c. Etiam hoc spatium canonicum dixit Innocent. III. in dicta epistola 164. ibi: Patracensi Archiepiscopo canonicum spatium circa Ecclesiam relinquatur. Et passus dextros dixerunt PP. Synodi 6. in Trullo, can. 6. Synod. Coyacen. ibi: Prohibitum fuit violentè reum abstrahere intra dextros Ecclesie, qui sunt 30. passus. Marculfus formul. 104. ibi: Habet in longo dextros tantum. Notavit Cironius in cap. 2. de iure patron. in 5. compil. Nec omittendum est, quod auctores finium regundorum de terminis ædium sacrarum à Gentilibus præfixis, & designatis referunt; siquidem ut ambitum loci sacri definirent, quatuor aras à quatuor mundi partibus humi defodiebant, ut si templi limites quærerent; hi termini proderent quousque religio pertineret: ita enim habet Dolabella de finibus, apud Aggenum ibi: Fines templares sic queri debent, ut si in quadrifi-

nio es positus, & quatuor possessionibus finem facis, & quatuor aras quaris, & ad eas quatuor ingressus habet, ideo ut ad sacrificium quisque per agrum suum intraret: quod si desertum fuerit templum, & aras sic quaris, longè à templo quaris pedibus 15 & invenis vilia fundamenta aliqua: quod si inter tres, tres ingressus habet; inter duos, duos ingressus habet templum. Et quia ambitus iuxta veterem formam Ecclesiarum, quam referunt Baronius anno 57. Cironius ad ritul. de Eccles. edific. Gothofr. in d. l. pateant, Leo Alat. de mensur. templor. erat sub una contiguatione, ut hodie videtur in monasteriis Carthusiensibus, & habemus hodie regulariter ambitum illum extra Ecclesiam, non sub eadem contiguatione; & tam Innocent. in præfenti, quam Gregorius in dicta bulla nullam ejus ambitus fecerunt mentionem, recessum videtur à jure antiquo, atque ita usus obtinuit, ut tantum Ecclesia cum cœmeterio gauderet hac immunitate, ut docent Farinac. de immunit. Eccles. quest. 17. Sarpus de jure asyl. cap. 4. Covar. lib. 2. var. cap. 20. num. 5. Cutel. de libert. Eccles. lib. 1. quest. 27. num. penultim. I. Gothofr. in l. 4. C. Theodos. de his qui ad Eccl. & circa cœmeteria latè fundant Barbofa de jure Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 63. Murga tom. 1. disquis. tr. 1. disquis. final. Frances de compet. q. 76.

CAPUT X.

Idem (a) Toletano, & (b) Compostellano Archiepiscopo.

Immunitatem Ecclesiasticam. Et infra: Nonnulli impunitatem suorum excessuum per defensionem Ecclesie obtinere sperantes, homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis, vel earum cœmeteriis committere non verentur: qui nisi per Ecclesiam, ad quam fugerint, crederent se defendi, nullatenus fuerant commissuri. Et infra: Cum autem in eo, in quo delinquit, puniri quis debeat: & frustra legis auxilium invocet, qui committit in legem: mandamus quatenus publicè nuncietis tales non debere gaudere immunitatis privilegio, quo faciunt se indignos.

NOTÆ.

1. (a) Toletano.] D. Roderico videlicet, qui eruditus vir interfuit Concilio Lateran. sub Innocentio III. celebrato, & auctor fuit Chronicæ generalis Hispaniæ: rexit Toletanam Ecclesiam usque ad annum 1245. ut refert D. Roderic. de Piffa in hist. Tolet. lib. 4. cap. 17. De Toletana Primatiali Ecclesia egi in cap. covar. de integritate restit.
2. (b) Compostellano.] D. Bernardo videlicet II. hujus nominis, qui electus fuit anno 1224. & floruit usque ad annum 1240. ut refert Agid. Gonzalez in theatr. Eccles. Compost. cap. 12. & de ea egi in cap. ex parte, de censibus.

COMMENTARIUM.

3. Regulam generalem, videlicet confugientem ex quacunque causa ad Ecclesiam, ejus immunitate gaudere, probavi, & illustravi supra in cap. inter alia. In præfenti tantum proponitur exceptio illius regulæ, in eo videlicet,

qui spe immunitatis in ipsa Ecclesia deliquit. Et docetur homicidam, seu mutilantem membrum in Ecclesia, aut ejus cœmeterio, immunitate non gaudere. Consonant Gregorius XIV. in sua bulla, ibi: Qui homicidia, & mutilationes membrorum in Ecclesia, vel cœmeterio committere non verentur. Justinianus in novel. 117. cap. 15. §. quia verò, ibi: Non enim debent hujusmodi persona in venerabil loco munimen habere, quem ipsi per scelus proprium despexerunt. Ratio adducitur à nostro Gregorio; quia frustra Ecclesie auxilium invocat, qui in eam committit, cap. in audientia 25. de sent. excomm. cap. quia frustra, de usur. quæ phralis usurpata est ex l. auxilium 37. ff. de minor. docent Suarez d. tom. 1. lib. 1. cap. 9. Barbofa lib. 2. jur. Eccles. cap. 2. num. 103. Tiber. Decian. lib. 6. tract. crimin. cap. 28. Basilio decif. 5. crimin. Boëtius Epon. in præfenti Thom. Delbene tom. 2. de immunit. dubit. 19. cum sequent. Cutel. lib. 2. eodem tract. cap. 3. & 42. Marinis lib. 1. resol. 170. & alleg. 80. Nicolaus Vander. singul. 61. qui varios casus inde resolyunt de perpetrantibus alia delicta præter homi-